

globalt umgänge kan växa fram.

Den mänskliga hjärnan skall kunna bearbeta data, förmedla upplevelser och kreativitet. Det låter väl som krav som även passar in på den mänskliga kulturen på vår jord. Då är det naturligt att vi kan utbyta information, upplevelser och idéer med varandra oberoende av geografiska och språkliga hinder. Om internet raserar den geografiska barriären, så raserar esperanto den språkliga.

Esperanto – vägen dit

Det finns en rad läroböcker för självstudier och studiecirkel. De lokala esperantoföreningarna ordnar studiecirkel eller intensiva veckoslutskurser, eventuellt i samarbete med studieförbunden. Folkhögskolan i Karlskoga har nybörjar- och fortsättningskurser. En del utländska universitet har kurser om esperanto, liksom allt fler svenska gymnasier.

All erfarenhet visar att esperanto går ett antal gånger snabbare och effektivare att lära sig än traditionella språk. Men det betyder inte att man inte behöver anstränga eller koncentrera sig. Om vi tänker oss detta att lära sig *fullt ut* behärska ett av de traditionella "främmande" språken som att bestiga ett högt berg, så vet vi att bara de allra mest envetna bergsbestigarna kan forcera alla klippsprång och hinder och komma ända upp, för att *fullt ut* njuta av utsikten. Esperantoberget är lättare att bestiga, men inte därför att det är ett litet berg, snarare är det så att man huggit ut en trappa i berget (i form av systematiserad struktur och internationellt ordförråd). En trappa som är relativt lätt att bestiga, och som alla kan använda utan att behöva bli bergsklättrare, men som inte desto mindre kräver ihärdighet, helt enkelt därför att berget fortfarande är lika högt. Och från detta berg kan du skåda ut över en hel planet.

Esperanto: idé och verklighet

Esperantoförbundet

Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm · Tel. 08-34 08 00, fax 08-34 08 10
info@esperanto.se · www.esperanto.se

Esperantos idé

Kan ett språk spridas över världen utan krig och kolonisation?

Ja! Och det har redan hänt. Det internationella språket esperanto har uppnått sin nutida utbredning uteslutande genom att enskilda människor blivit inspirerade av dess idé: Att alla människor är jämlikar och därför bör kunna kommunicera som jämlikar. Att kontakt mellan människor från olika kulturer inte ska bygga på den enes dominans och den andres underkastelse. Att vänskap och fri direktkontakt mellan människor från olika kulturer och världsdelar är en av fredens naturliga beståndsdelar.

Önskar vi fred? Om vi inte önskar krig, så önskar vi fred. Och fred är inte bara en frånvaro av krig, utan en närvaro av samförstånd och sympati mellan människor. Det är bara naturligt att människor som känner så också kan prata med varandra.

För detta ändamål skapades esperanto, och det har präglat hela dess historia.

Esperantos tillkomst

En liten pojke växer upp i 1860-talets ryska imperium (i nutida Polen). Det är en tid som präglas av etniska motsättningar och konflikter, av hat mellan folk med olika traditioner, religioner och språk. Pojken känner en stark längtan efter att kunna göra något för att hjälpa människorna som han ser leva i ömsesidig misstro, en längtan efter att på något sätt bidra till fred och samförstånd i världen. Denna längtan kom att styra hans liv. Hans namn var Ludvik Zamenhof, och hans bidrag skulle bli det internationella språket esperanto.

Esperantos historia

Många matematiker och en del musiker skapar sina mest genomgripande och nyskapande verk vid unga år, och liksom matematik och musik handlar ju språk om struktur, logik och komposition. Vid 27 års ålder presenterade Zamenhof sitt förslag till internationellt språk, i en liten broschyr, godkänd av tsarens censur sommaren 1887. Sedan dess har språket väckt hela skalan av mänskliga känslor hos dem som mött det: från ren förföljelse under Hitler och Stalin och en allmän misstro som ofta möter det som avviker från vana och tradition – till den glädje och inspiration som många känner över de möjligheter som esperanto ger. Den sista kategorin utgör idag bara en liten del av världens befolkning, men inte desto mindre är den i stort sett jämnt fördelad över världens länder. Det betyder att esperanto under lång tid haft en alltmer internationell grupp användare, vilken gjort det möjligt för språket att prövas och utvecklas i den mångkulturella miljö det är avsett för. Att esperanto är såpass utbrett över hela jordklotet betyder också att det redan idag erbjuder sina användare ett antal möjligheter till ett rikt internationellt liv.

Esperanto – möjligheter idag

A: Esperanto – ett hjälpnät

Det finns i 87 länder esperantister som fungerar som ett slags ”hjälpare” eller delegater för dem som vill ha kontakter eller behöver hjälp med olika internationella frågor. Deras adresser finns i det internationella esperanto-förbundets, UEA, årsbok. Man kan t.ex. få information inför en resa, eller hjälp med att undersöka förhållanden i samband med yrke eller hobby. De flesta av de mer än 2000 delegaterna representerar olika fackområden, så att man kan söka

fackkunskap och lokalkännedom där den finns.

B: Esperanto – ett ”vandrarhem”

Eftersom många esperantotalande uppskattar att få långväga besök, har det uppstått något som kallas ”Pasporta servo”. Det är en bok med cirka 1000 värddar i ett 60-tal länder. Dessa är beredda att ta emot dig som gäst i sitt hem under kortare eller längre tid, oftast gratis. – Något för världsresenärer, tåguffare, ja, för envar som vill lära känna andra kulturer och länder inifrån, via de personliga möten som blir möjliga med ett gemensamt språk.

C: Esperanto – en kulturförmedlare

Böcker: Det finns en rik flora av litteratur på esperanto, och de mest skilda ämnesområden finns representerade. En del verk har esperanto som originalspråk, men fortfarande är de flesta översättningar. Kring fyrtio tusen titlar har getts ut.

Tidningar: Det finns ett stort antal tidskrifter. Många handlar om språket självt, men det finns också fack- och kulturtidskrifter. Antalet tidskrifter om eller på esperanto i världen är ca 200.

Radio: Ett mindre antal radiostationer sänder esperantospråkiga program på kortväg och vissa även per satellit. Peking och Warszawa sänder dagligen, Wien, Rom och Havanna en gång i veckan.

TV: Underlaget är ännu för litet för något motsvarande CNN (den amerikanska nyhetskanalen med nyheter från hela världen) på esperanto, vilket annars vore en fullständigt naturlig sak.

Brev: Allt som behövs är penna, papper, frimärke och ett fungerande postverk. Adresser finns i många av esperantotidskrifterna, eller kan förmedlas genom brevvänsförmedlingen ”Koresponda servomondskala”. Det kan vara mycket stimulerande att på ett förtroligt plan ha kontakt med brevvänner från fjärran länder.

D: Esperanto – en väg till kollegor

För ett antal yrkes- och hobbyområden finns särskilda organisationer av esperantotalande. De kan ge möjlighet till samarbete och affärskontakter, eller studieresor, i din bransch, i språkområden som annars skulle varit otillgängliga.

E: Esperanto – evenemang

Varje år arrangeras runt om i världen en lång rad kongresser, seminarier och olika internationella evenemang. Här möts människor från olika delar av världen. Den mest kända är världskongressen med några tusen deltagare från ett 60-tal länder. Under en vecka bjuds på kurser, konferenser, diskussioner, sång, musik, teater, utflykter, föreläsningar och informellt umgänge. Naturligtvis helt tolfritt.

Esperanto – ett modemplöst internet

Internet fungerar så att när man väl skaffat sig en anslutning till nätet, är man fri att söka information och ha kontakt med vilken annan informationsbank som helst, som också är ansluten. Det räcker med ett modem för att nå hela den anslutna världen. Detta innebär att kostnaden, eller besväret som går åt för varje kontakt blir minimal och en kultur där det är naturligt att ha samarbete och kontakter över hela jorden växer fram. Något som redan blivit verklighet t. ex. inom forskarvärlden.

På motsvarande sätt med esperanto: Man ”kopplar upp” sig genom att lära sig esperanto. Efter denna inledande investering kan man sedan ha kontakter med individer från andra språkområden, som också har ”kopplat upp sig”, utan att varje gång behöva genomföra en ny investering i språklig förmåga. Det innebär att det språkliga besväret med internationella kontakter försvinner och en ny kultur, ett